

మామిడి తోట.. లాభాల బాట

నాణ్యమైన పండ్లకు మార్కెట్లో మంచి డిమాండ్

న్యూఢిల్లీ, డిసెంబర్ 17: పండ్లలో రాజు మామిడి. అందుకే వేసవిలో వచ్చే మామిడి పండ్లకు మంచి డిమాండ్ ఉంటుంది. దీంతో చాలామంది రైతులు మామిడి సాగును ఆసక్తి చూపుతుంటారు. నాణ్యమైన మామిడి పండ్లకు దేని అవసరాలతోపాటు ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తుండడంతో మంచి ఆదాయాన్ని రైతులకు తెచ్చి పెడుతున్నది. అధిక దిగుబడి, నాణ్యమైన పంట ఉత్పత్తి కోసం సరైన యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లాలో జహారాబాద్, సంగారెడ్డి, అందోల్, హుస్సాబాద్, నర్సాపూర్, తూప్రాన్ ప్రాంతాల్లో సుమారు 2000 ఎకరాల్లో మామిడి తోటలు సాగుచేస్తున్నారు.

మామిడి సాగులో తీసుకునే జాగ్రత్తలు..
ప్రాంతాన్ని బట్టి పలు రకాల మామిడి సాగుల రైతులు ఆసక్తి చూపుతారు. బంగినపల్లి, తోతాపురి, చిన్నదనం, పెద్దదనం, చెరుకు రంగం వంటివి అన్ని ప్రాంతాల వాతావరణ పరిస్థితులకు అనుకూలంగా ఉంటాయి. వీటితోపాటు కేసరి, సుపర్దరణ, దశేరి వంటివి కూడా ఉన్నాయి. సంకర జాతి రకాల విషయానికొస్తే ఇందులో ముఖ్యంగా ఆమ్రపాలి, రత్న, ఆర్కా, ఫునీస్, సింధు వంటి రకాలు ఉన్నాయి. మామిడి సాగులో రైతులు తగు జాగ్రత్తలు పాటిస్తే అధిక దిగుబడులు సాధించొచ్చు. పూత సమయంలో అకుపచ్చ, పూత మాడు, నల్లమచ్చ తెగుళ్లు ఆగిపోయి, వీటిని నివారించేందుకు ఉద్యాన వన అధికారులు, నిపుణులు సూచించిన మందులతో పిచి కార్ చేస్తే మంచిది. మొక్క తొలి దశలో ఉన్నప్పుడు మూడు నుంచి నాలుగు రోజులకు ఒకసారి నీరు పెట్టాకోవాలి. పూత పిండలు కాసే దశలో తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఈ సమయంలో నీటి ఎద్దడి రాకుండా చూసుకోవాల్సిన అవసరం. చెట్ల పొదల్లో ఎండు గడ్డి, ఎండిన ఆకులు, కొబ్బరి బొండాలు లాంటివి వేసి కప్ప

ఉంచాలి. దీంతో కలుపు మొక్కల నివారణ ఈజీగా ఉంటుంది. మొక్కలకు తగినంత తేమ అందుబాటులో ఉంటుంది. వాతావరణ పరిస్థితులను బట్టి మొక్కలకు ఎరువులు అందించాలి. మామిడి తోటల్లో ప్రధానంగా జింక్ లోపం వచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయి. దీని నివారణకు లీటరు నీటిలో 5 గ్రాముల జింక్ సల్ఫేట్ కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి. ఇనుపు దాకు లోపం వచ్చినట్లయితే అకులు పచ్చదనం కోల్పోయి తెల్లగా పారిపోతాయి. దీని నివారణకు 2.5 గ్రా. పెర్రెన్ సల్ఫేట్ లీటర్ నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి. మామిడి తోటలో కలుపు సమస్యను నివారించేందుకు పాపా సల్ఫేట్ 8 మీ.లీ లేదా ఆమోనియం సల్ఫేట్ 20 గ్రాముల చొప్పున లీటర్ నీటిలో కలుపుకొని పిచికారి చేయాలి. మామిడి మొక్కలపై పడకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. చెట్ల కొమ్మల అకులతో సరైన సూర్యరశ్మి చెట్లకు అందక పండ్లని తయారు చేసుకునే సూపర్కాల్షియం కోల్పోతాయి. సీపివర, లాఫర్ వంటి పరికరాలు ఉపయోగించాలి. మామిడి పూతలో ప్రతి పూల గుత్తిలో 4- 6 వేల వరకు పూలుంటాయి. ఇందులో 1- 3 పూలే కాయగా వృద్ధి చెందుతాయి. మామిడి తోటల్లో పూత, మొగ్గ ఎర్రదీన తరువాత పై పాటుగా ఎరువులు వేసుకోవాలి. చెట్టు వయసు బట్టి సాధారణంగా 500 గ్రాముల నుంచి ఒక కిలో యూరియా, మూర్లేట్ ఆఫ్ ఫాస్ఫేట్ ఎరువులను వేపపండితో కలిపి వేయాలి. అలా వేసిన తరువాత 15 రోజుల వ్యవధిలో తవలివ్వాలి. పిండి కట్టిన నాటి నుంచి కాయ కోత వరకు అనేక కారణాలతో మూడు దశల్లో పిండిలు, కాయలు రాలుతుంటాయి. పిండిలు రాలకుండా ఉండేందుకు చెట్లకు 20-30 కోజుల వ్యవధిలో రెండు, మూడుసార్లు నీటి తడులివ్వాలి. సాగునీటి సౌకర్యం లేనివారు యూరియా డ్రావర్నాన్ని పిచికారి చేసుకోవాలి. పిండి రాలుడు ఉద్ధరించి ఎక్కువగా ఉంటే 4.5 లీటర్ల నీటిలో 1 మీ.లీ ఫ్లూనోపిక్వి కలిపి పిచికారి చేసుకుంటే మంచిది.

చలికాలంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టాలి
చలికాలంలో మామిడి తోటల పెంపకంపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టాలి. చలి తీవ్రత పెరిగి కొద్ది మామిడి పంటను జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవాలి. ఎప్పుడెప్పుడు యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించాలి. దీంతో అధిక దిగుబడులు సాధించొచ్చని ఉద్యాన అధికారులు, నిపుణులు సూచిస్తున్నారు. మామిడి సాగు రైతులు పూతకు ముందు సరైన జాగ్రత్తలు తీసుకోకపోవడంతో పూత ఆలస్యంగా వస్తుంటుంది. కొమ్మలు కత్తిరించడం, దున్నడం చేయకుండా మామిడి తోటలకు విశ్రాంతి ఇవ్వాలి. దీంతో పూత త్వరగా వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. కానీ చాలా మంది రైతులు పూతకు ముందు కొమ్మల కత్తిరింపు, దున్నడం వంటివి చేస్తుంటారు. ఇలా చేస్తే పూత ఆలస్యమయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. ముఖ్యంగా పూత, పిండి, కాయలు కానీ సమయంలో తెగుళ్లు, చీడపీడ నివారణ చర్యలు చేపడతే మంచిదని సంబంధిత అధికారులు చెబుతున్నారు.

- మామిడి సాగులో యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించాలి
- తెగుళ్లు, చీడపీడల నుంచి తోటలను కాపాడుకోవాలి
- పూత, పిండి, కాయల దశలో జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి

మామిడి సాగులో తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి

మామిడి సాగులో తగు జాగ్రత్తలు పాటిస్తే అధిక దిగుబడులు సాధించవచ్చు. ముఖ్యంగా పూత సంరక్షణలో వాతావరణ పరిస్థితులు, నీటి, పోషక యాజమాన్యం, పురుగులు, తెగుళ్లు బెడద, హాల్మోస్ట్ లోపాలు ప్రధాన భూమిక పోషిస్తాయి. ఎలాంటి సమస్యలున్నా మామిడి రైతులు వ్యవసాయాధికారులను సంప్రదించాలి. మామిడి తోటలు సందర్శించి సలహాలు, సూచనలు అందిస్తాం.

-లనావధరెడ్డి, క్షేత్ర ఉద్యాన శాఖాధికారి, జహారాబాద్

మామిడి తోటను పరిశీలిస్తున్న ఉద్యాన శాఖాధికారి

బూడిద తెగుళ్లు.. : మామిడి తోటలో బూడిద తెగుళ్లు ఆశ్చర్య వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. దీని కోసం నీటిలో కలిపి రెండు గ్రాముల గంధకం లేదా ఒక మిల్లీ లీటర్ కెండావెన్ లేదా ఒక గ్రాము మైకోబ్యూటిన్ లేదా ఒక గ్రాము బేరిటాన్ ఒక లీటర్ నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. అవసరం వచ్చినప్పుడు బట్టి పదిహేను రోజుల తర్వాత మార్చి పిచికారి చేయాలి.

మన్న తెగుళ్లు.. : మామిడి తోటలో ఎండిపోయిన కొమ్మల్ని వెంటనే తీసివేయాలి. వాటిని లీటర్ నీటికి మూడు గ్రాముల కాపర్ కెండావెన్ లేదా ఒక గ్రాము మైకోబ్యూటిన్ లేదా ఒక గ్రాము బేరిటాన్ ఒక లీటర్ నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. అవసరం వచ్చినప్పుడు బట్టి పదిహేను రోజుల తర్వాత మార్చి పిచికారి చేయాలి.

సంగారెడ్డి జిల్లా న్యాలకల్లో మామిడి తోటలను సందర్శించి రైతులకు అవగాహన కల్పిస్తున్న ఉద్యాన వన శాఖాధికారి

తెగుళ్లు, చీడపురుగుల నివారణ చర్యలు..

తేనె మంచు పురుగు : మామిడి సాగులో ఆశించే తేనె మంచు పురుగు నివారణకు లీటరు నీటిలో ఫాస్ఫోమిడ్ 0.5 మిల్లీ లీటర్లు లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ 1.5 మిల్లీ లీటర్లు లేదా కార్బరిల్ 3 గ్రాములు లేదా డైమిథోయేట్ రెండు మిల్లీ లీటర్లు లేదా క్లోరైఫెన్ ఫాస్ 2.5 మిల్లీ లీటర్లతో కలిపి చెట్లకు పూత, పిండి వచ్చే సమయంలో పూత, ఆకులపై కాకుండా మొదళ్ళో పిచికారి చేయాలి. పూల పూర్తిగా విచ్చుకోక ముందు పిచికారి చేయాలి. పూత బాగా ఉన్నప్పుడు పిచికారి చేస్తే పుష్పాడి రాబిపోయి పరాగ సంపర్కానికి తోడ్పాడే కీటకాలు మరణిస్తాయి. ఇక మొగ్గ దశలో కనిపించిన సమయంలో 3 గ్రాముల ఎడల కార్బరిల్ లేదా ఇమిడాక్లోప్రీడ్ 0.8 మిల్లీలీటర్, ఒక గ్రాము కార్బండిజిమ్ ను లీటర్ నీటిలో కలిపి వెంటనే పిచికారి చేయాలి. ఆక్సరా 0.1 మిల్లీ లీటరు ఒక లీటర్ నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. ఇలా చేస్తే పూత కాపు సమయంలో తేనె మంచు పురుగును సమర్థవంతంగా నివారిస్తుంది.

కాయపుచ్చ పురుగు.. : గులాబీ రంగు చారతో తెల్లటి లద్దె పురుగు మామిడి కాయ అడుగున రంధ్రం చేసి తోలును కండను తిని సాగాన్ని ఏర్పరుస్తుంది. కాయ లోపలి భాగం పూర్తిగా తినేస్తుంది. ఒక కాయలో 8 పురుగులు ఉంటాయి. దీని నివారణకు వేప గింజల కపాయాన్ని పిచికారి చేయాలి. పురుగు కోళ్లు దశ, ఎండు పుల్లలు, బెరుడు గడపుతుంది. ఎండిపోయిన మామిడి బెరడును చెట్టు నుంచి తొలిగించాలి. అత్యవసర స్థితిలో సైపర్ మెత్రిన్ 2 ఇసి.0.5 మి.లీ. లీటర్ నీటిలో కలిపి పూత, పిండిపై పిచికారి చేయాలి.

పిండినల్లి పురుగు.. : పిండినల్లి పురుగు కాయ లేత కొమ్మల నుంచి రసాన్ని పీల్చి చెట్టును బలహీన పరుస్తుంది. ఇవి విస్తరించిన తేనె వంటి జిగురైన మసీ తెగుళ్లు వృద్ధి చెంది పండు నాణ్యత తగ్గుతుంది. ఈ తేనె వంటి పదార్థం కోసం చీమలు వస్తాయి. డిసెంబర్, జనవరిలో చెట్లకు కాండం, మొదలు చుట్టు పాలిన్ పేసర్ అడుగు వెడల్పులో కట్టాలి. లేదా జిగురు పూసి పిల్లిపురుగు పైకి పోకుండా అవసరమై చెట్టు చుట్టూ వేసవీలో పాడు చేయాలి. దీని నివారణకు క్విన్లో ఫాస్ 2 మి.లీ. లేదా మిథైల్ ఏడిమెటూన్ 2 మి.లీ. లీటర్ నీటిలో కలిపి చెట్టు మొదలు కొమ్మలతో సహా పిచికారి చేయాలి.

టింకు పురుగు.. : తోతాపురి, నీలం మామిడి రకాల్లో టింకు పురుగు ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. తోటలో రాబిపోయిన కాయలను ఏరు నాశనం చేయాలి. కాయ చిన్న సైజులో ఉండగా 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండు సార్లు పెండ్లియాసి 1మి.లీ. లీటర్ నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. కాండం, బెరడును తొలిచే పురుగు పాక్షిపోయిన కొమ్మలను తొలిగించడంతో దీన్ని నివారించుకోవచ్చు. బెరడులో పురుగులు ఉన్నట్లయితే ఇనుపు చుప్పల ద్వారా వాటికి బయటకు తీసి చంపివేయాలి. ఆ రంధ్రాల్లో నీటిలో నీటికి 10 మి.లీ డైక్లోఫాస్ లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ కలిపి రంధ్రంలో పోసి బంకమట్టితో మూసివేయాలి.

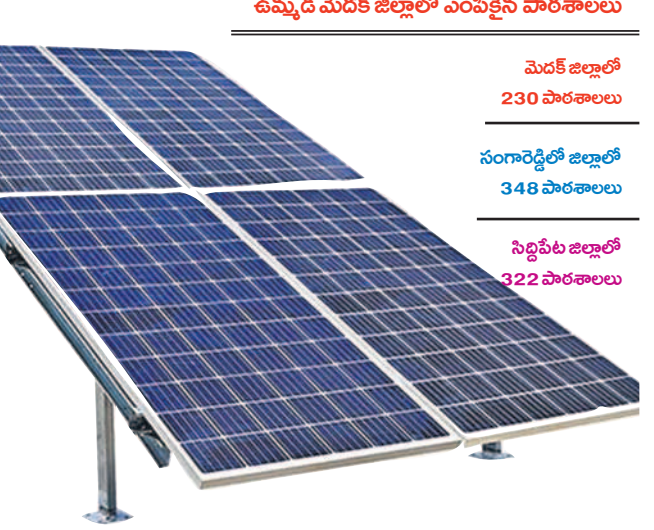
చెదపురుగు.. : మామిడి చెట్లకు ఎర్రనేలలు, ఇనుపు నేలలు, మెట్టభూముల్లో చెదలు ఎక్కువగా పడుతుంది. ఇవి వేళ్లు, బెరడును ఆశించడంతో చిన్న మొక్కలు పనిపోతాయి. పెద్ద కొమ్మలు బలహీనపడుతాయి. నీటి ఎద్దడి ఉన్నప్పుడు సైతం వీటి బెడద ఎక్కువగా ఉంటుంది. కొత్తగా మొక్కలు నాటి సమయంలో గుంతకు మట్టిలో అర కిలో వేప పిండి లేదా 100 గ్రా. పాలిడాల్ పొడిని కలిపిపాలి. చెద ఉన్న స్థలాన్ని గుర్తించి రాతే పురుగుతో సహా నాశనం చేయాలి. చెదలు ఆశించిన కాండంపై మట్టి పారిన తొలి గింబి క్లోరోపైరిఫాస్ పిచికారి చేయాలి.

సర్కారు బడులకు సౌర కాంతులు

■ పాఠశాల విద్యాశాఖ నిర్ణయం ■ ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లాలో 900 పాఠశాలల్లో సోలార్ ప్లాంట్లు

మెదక్ మున్సిపాలిటీ, డిసెంబర్ 17: ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో వినియోగించే విద్యుత్తు బిల్లుల భారాన్ని ప్రభుత్వమే భరించాలని విద్యా వంతులు చాలాకాలం నుంచి కోరుతున్నారు. విద్యుత్తు బిల్లులు తడిసి మోపిడవుతున్నాయని, వీటిని భరించే స్థితిలో బడులు లేవని నిపుణులు సూచిస్తున్నారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలలకు సంబంధించిన వివిధ రకాల సమాచారాన్ని ఎప్పటికీ పంపించే క్రమంలో విద్యుత్తు వినియోగం పెరిగింది. ఈ క్రమంలో ప్రభుత్వం సోలార్ ప్లాంట్ల వినియోగానికి ప్రాధాన్యమిస్తోంది. పాఠశాలల్లో విద్యార్థుల సంఖ్య ఆధారంగా జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత, ప్రాథమికోన్నత, ప్రాథమిక, కనూర్ పాఠశాలలను గుర్తించి, ముందుగా వీటిలో సోలార్ విద్యుత్తు పరికరాలు అమర్చనున్నారు. అనంతరం రాష్ట్రంలోని అన్ని పాఠశాలల్లో వీటిని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 6,490 పాఠశాలలు ఎంపిక చేశారు. ఇందులో ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లాలోని 900 పాఠశాలలు ఉన్నాయి.

నిధులు మంజూరు..
పాఠశాల అవసరాలను బట్టి 2, 5, 10 కిలో వాట్ల స్వయంపర్వం గల సోలార్ పలకలు అమర్చేందుకు ప్రభుత్వం నిధులు మంజూరుచేసింది. కిలో వాట్లకు రూ.లక్ష ఖర్చవుతుందని అంచనా వేసింది. పాఠశాల వారీగా నిధులు మంజూరు చేశారు. రెడ్డి ద్వారా సోలార్ పరికరాల ఏర్పాటు పనులు చేపట్టి 5 సంవత్సరాల పాటు నిర్వహణ బాధ్యతలు వారికి అప్పగించనున్నారు. మైసర్ మరమ్మతులు వస్తే రెడ్డి చేపడుతుంది. సోలార్ విద్యుత్తు వినియోగంలో పాఠశాల్లో విద్యుత్తు బిల్లులు వంద శాతం తగ్గించేలా తగిన చర్యలు చేపట్టింది. ఎంపికైన పాఠశాలలను సందర్శించి ఎంత సోలార్ విద్యుత్తు అవసరమా మదింపు చేస్తారు. ఆ మేరకు టెండర్లు పిలిచి పనులు ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వం ఆదేశించింది.

సోలార్ ప్లాంట్లకు ఎంపికైన పాఠశాలలు

ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లాలో ఎంపికైన పాఠశాలలు

మెదక్ జిల్లాలో	230 పాఠశాలలు
సంగారెడ్డిలో జిల్లాలో	348 పాఠశాలలు
నిల్లిమల జిల్లాలో	322 పాఠశాలలు

ఏడుపాయలో భక్తుల రద్దీ

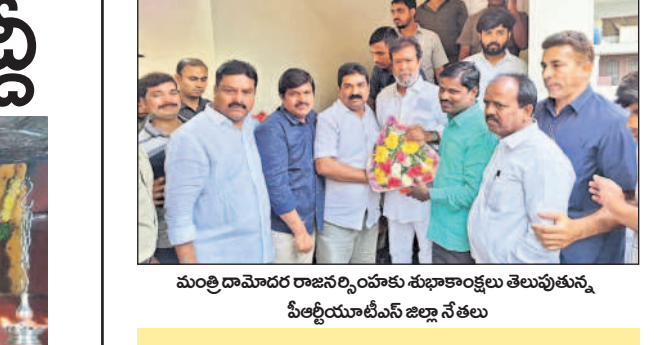
పాపన్నపేట, డిసెంబర్ 17: పుణ్య క్షేత్రం ఏడుపాయల వనదుర్గా భవనీ మాత సన్నిధిలో ఆదివారం పెద్ద ఎత్తున భక్తుల సందడి నెలకొన్నది. పలు ప్రాంతాల నుంచి ఏడుపాయల వేరు కున్న భక్తులు మంజీరా నదిలోని వివిధ పాయల్లో పుణ్యస్నానాలు ఆచరించి, దుర్గామాతను దర్శించుకుని మొక్కులు చెల్లించుకున్నారు. పలువురు భక్తులు అమ్మవారికి ఒడి బియ్యం, కుంకుమార్చన, తలనీలాలు, బోనాలు సమర్పించి మొక్కుకున్నారు. భక్తులకు ఎలాంటి ఇబ్బందులు తలెత్తకుండా ఏడుపాయల వైల్డర్న్ సాత్లి బాలాగౌడ్, ఆలయ ఈవో మోహన్ రెడ్డి, సిబ్బంది సూర్య శ్రీనివాస్, మధుసూదన్ రెడ్డి, రవీంద్ర కుమార్, పాపన్నపేట ఎస్సై మహిపాలెరెడ్డి బండ్లను పంపిస్తూ చర్యలు చేపట్టారు.

పుణ్యాలంకరణకుంకుమార్చన వన దుర్గామాత

కన్యాశ్రమిలో భక్తులు

మంత్రి దామోదర రాజనర్సింహకు శుభాకాంక్షలు తెలుపుతున్న పీఠ్యయూటీఎస్ జిల్లా నేతలు

మంత్రి 'దామోదర'కు శుభాకాంక్షలు వెల్లువ
సంగారెడ్డి కలెక్టరేట్, డిసెంబర్ 17: రాష్ట్ర వైద్యారోగ్య శాఖ మంత్రి దామోదర రాజనర్సింహకు శుభాకాంక్షలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి. ఆదివారం వివిధ సంఘాల ఆధ్వర్యంలో మంత్రిని ఆయన నివాసంలో కలిసి శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. పీఠ్యయూటీఎస్ జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి టీ.మదన్ గోపాల్, పీఠ్యయూటీఎస్ పుత్రిక సంపాదక సభ్యుడు మాణయ్య తదితరులు శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. టీఎన్జీఎస్ జిల్లా అధ్యక్షుడు జావిద్ అలీ మంత్రికి శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. వారితో టీఎన్జీఎస్ జిల్లా కార్యదర్శి రవి, అసోసియేట్ అధ్యక్షుడు శ్రీకాంత్, వెంకటరెడ్డి, కోశాధికారి శ్రీనివాస్, నాయకులు ఖాజాగౌస్ హాజి, నర్సింహ, మాణిక్యం, కొండలు, నిర్మల రాజ్ కుమారి తదితరులు ఉన్నారు.

మంత్రికి శుభాకాంక్షలు తెలుపుతున్న టీఎన్జీఎస్ జిల్లా కార్యవర్గం